

ТАГНУУЛЖАН ЯБААН НАМТАРТАЙ ҮНЭН...

Хатуу шэрүүн 1942 ондо Калининска фронтын сэргээх Великие Луки шадар фашист бүлмтарагшадтай довтолгодо шанга сохилоо үзгээ байгаа. Эгээл түрүүлэн коммунист-нууд, комсомолшууд байлдаана оролсож, Эхэ оройноого нангин газарыг дайсдаха сүлөөлэх гэгэн эрмэлзэлээ заншидан тэгүүлдэг бэлэй.

Наял арбан найман нахаа гүйсэхэн эдирхэн Борис Хамнуев түрүүлэн байлдаанаа эхилээд, хүлбэлгэн ухаансар, эрэлхэг зоригтой байханаа гэрэллэн юм. Тиммээл залуу буряад хүүбүүн тагнуулаадаг бүлэгт оруулагдаа гэнэ. Нэгдэгт 7 хүнд «хэл» бариха асарха гэгэн даабарин үгтээ. Энэ даабарин дүргээдээ, ягшодой В. П. Хамнуев онсо шалгаржа, Улаан Одоний орденээр шагнагдаа гэнэ. Эднэрэй оролдолын ашаар ротын сэргээх дайсаны хараа зорилгоноуд тухай мэдээг абаад, эдэхбитэй долбоолго эхиллэн юм.

Хэзээдэше түрүү эргээд жагсадаг Хамнуев нэгэ байл-

даанай үедэ тон хүндөөр шардахан, оборогтоон байна. Юуб гэхэд, бомбын тэнхэрх үедэ тэрэ шоройдо булагдшоо бшуу. Дайшалхы нүхэдэнь арай ами голтойон байхадан, шорой онгилон малтаг гаргаад, госпитальдо элгээгээ гэнэ. Тэндээ удаан сэг соо эмшлүүлжэ, хүл дээрээ гараад, дахинаа фронтдо зорсо. Энэ удаа Забайкалийн фронтынхид Японой дай жүрөөдэгшдтэй тэмсэжэ, оройноого зүүн хилыг тэдннээ «сэбэрлэхэ» зорилгоо дүүргээ байгаа. Тиммээшье гол дайсан — фашист Германи даардаган, совет хүнүүдэй зурхэ сэдхэл баяр, омогорхолой мэдэрлээр халжа байхан үе гэгээ нааб даа.

1945 оной августын 17-гоо 19 хүртэр 13 мянган япон солдад, офицер 36 дахи армин сэргээхэдэ бээе тушааба. Энэл харын 29 дэ 292 дохи стрелково дивизин сэргээхэдэ долбоолдо, диндлээхэ сухарин, 7 мянган самурай мүн лэ бээе тушааха баатэй болоо гэнэ. Хайлар

шадар болоһон тулалдаануудай үедэ коммунист Б. П. Хамнуев тусхай тагнуулаа даараад ябахадэ, япон сэргээх гарнизон гэгтэ обээржорхи бо. Тийн сэг зураа зоригтой шидхээбэри абаад, харуулаш нииснэ сохижо унагааланай удаа, хажуудаха казарма соо байхан хори гаран япон сэргээхэдэ плэндэ абажа, рэтыгтоо байрлахан газар хүдээр сэхэ туужа асарга гэнэ. Сэбэ гэмэ захиралта үгжэ, нилээд лэ хүрдүүлэн, айлахан байгаа хэс. Энэ баатар шалган үндэрөөр сэргээхэжэ, Б. П. Хамнуев «Дайшалхы габьяагай түлөө» гэгэн медалээр шагнагдаа бэлэй.

Бээе тушааха дургай бүлэг япончуудтай шанга тэмсэл долодо гэнэ. Жэсээлхэдэ, 109-дхи стрелково полкын 2 дохи батальонхойд хээр гурбан часай туршада байлдаа хэжэ, хитад нууриной хүн зонийе хүрдөөжэ байхан самурайнуудыг худахан юм. Тус батальоний капитан Лысенко командалдаг гэнэ. Коммунист Хамнуев гарэй нүлемедоор

буудахадаа, тон бэрхээр мэргэлэн онодог гэжэ алдаршалан ябаа. Иимэ тулалдаануудай үедэ хорёод дайсадыг худаан хороонхой арадай үнэн сэхэ хүүбэлэй габьяа, баатар шалгыг 36 дахи армин командовани бодотой сэгнэһэн юм. Нүүлдэнэ Буряад оройной түлөөлэгшэ, сержант Б. П. Хамнуев Дайшалхы Улаан Ту-гай орденээр шагнагдахан намтартай.

1946 ондо Б. П. Хамнуев армин албанһаа табигдажа, түрэл Эрхүүгэ бусажа эрхэн юм. Тийн Баяндайн сельскэ Советэй түрүүлэгшээр үүдэлхэ үедөө, залуу шудал дунда хүүмүүжүүлгэн эхэ хүдэлмэрэй абуулдаг гэнэ. Нэгдтэй бэйшэ арадай депутадуудай рэжонно болон сельскэ Советүүдтэ хүнгагдахан байха. Мүнөө үедэ Улаан-Удын почтамын складые дагшаа байха үедөө коммунист ажалай ударник нэрэ зэргэ тэй Хамнуев коллектив соогоо эгээл хүндтэйшүүдэй нэгэн болоо. Дайшалхы баян нам-

МҮНӨӨДЭР-ТЕАТРАЙ УЛАСХООРНО

«ЕЛБЭРЭЙ ХАТ»

П. И. Чайковский «Елбэрэй хатан» гэжэ оперо нахан манай театрт табигдаа. Классическа эрхим зохиолнуудай нэгэе табижа, театрай коллектив бидниие үшөө дахин баясуулба.

П. И. Чайковский энэ оперо 90 жэлэй туршоода дэлхэйн театруудай сценэлээ Бунагай, Тобаад онуудаар «Елбэрэй хатан» манай театрай репертуарта байхан юм. Харин мүнөө, илангага Москвада болон Ленинградта амжалтайгаар үнэгэрэн гастролийн удаа тэрэй шэнээр табигдаа болоходо, премьерын үдэрэ бидэ тэмэжэ ядан хүлээгээ ха юмбида.

Оперын либретто А. С. Пушкинай зохиоллоо ондоошог юм. Петр Ильич Чайковский, дуун Мэдест Петрович Чайковский (либреттын автор) зохиолой социальна үдхье хурсадахан, оперын гол герой Германэй образые гүнзгүүрүүлэн байгаа. Хүнэй үнэн сэдхэл мүнгэндэ шуналга хоёрой хоорондохой зурилдаан оперын үндэһэн болоно. Хүниие мулжан байжаад дэлхэй дээрэ мүнгэндэ шуналга хадаа ямаршые хүниие хоороодог, хүнэй сэдхэлые хоорунуудга байна бшуу.

Оперын табигдаад байхада, тэрэниие хэдэн удаа шагнаха үеэд, Дугаржаг Дашевай дуулар Германэй партиие оносолго илгэжа, спектаклийн гориотхойн туйлаата гэгшэ гэжэ тэмдэглээхэр байна. Геройноого сэдхэлэй гүн эхэ трагедийе дуушан тон зүбөөр харуулжа шадаа. Эхээр дурлахан залуу хүн инаг гансаа бурхан шэнгээр наанадга байһаар түрүүшын үзэгдэлүүдтэ харагдана. Харин оперын түгээхэдэ Герман тад ондоо болонхой. Сэдхэлэй үбшэндэ баригдан, өөригөө хорложо алана. Оперо соо зуралгадан Германэй зам имэлз даа.

Нэгэ юмэндэ шунашоо хаа, ондоо юмэндэ хуу мартада — Герман имэ абартай, Лизэдэ дурлахадаа, тон тиймээр лэ өөрөө эрээндэ дурлуулжа наана. «Би эришье мэдэнгүйш» гэгэн 1-дхи үзэгдэлдэ дуулагдахан аризонхой зөөлнөөр аад, ордохтойгоо ноор аялгана. Тэдэ басага най дурье ээлхэ хэрэгтэй нэгэ юман лэ наалта хэнэ? Лиза хадаа баян, Графинин үгтэй хүн. Гэхэ зуура Лиза Елецкий тайжада хаднагдахан, тиммээшэ Герман Лиза хоёрой хоорондохой холбоон бээлуулгэдэ аргагүй. Зүгөөр лэ гэгтэ тон хээрэ баяшаашоо хаа, жаргалаа гартаа оруулжа магадгүй гэжэ Герман сэдхэнэ. Ундаа шэнгээжэ байгшын голоомондо аялдан мэтэ, Герман баяжаха гэгэн бодолоо эзэлгэдэн, эхэ шүүбэри тухай бодожо эхилнэ. Гурбан хаартын ноуисе мэдээл хаа, эхэ шүүбэри тухада гэжэ дуулахан Герман энэ бодолоо дууһан эзэлгэдэнэ.

Зүгөөр энэ бодол түрүүшээр бүтээхгүй шэнги: гурбан хаартын ноуисе Лизын төөдэй Графиниһаал мэдэжэ болохо юм. Ямаршые найдалгүйгөөр Герман инатгата хахасана. Тиммээшэ «Тэнгэрин хүн» хэн, хүлсөөрэй» гэгэн тэрэни ариозо сэдхэлэй гуниггар халинхай. Д. Дашевай тэрэниие дуулахада, эдгээшгүйгөөр шархатахан сэдхэ-

Ютаг нютагай НОНИН ХҮДӨӨГЭЙХИДЫЕ БАЯСУУЛНА

«Цирк айлаалжа эрэй» гэжэ Ютаг нютагай сасуу хүүдөө нютагай хуулидоо ашаа шура табилан хүндэжэ. Манай республикын нютагуюдаа сэрэгтэдо ябахан Новосибирскийн гурнай циркын коллектив мүнөө Бичүрэй районий амжалтаа хүржэ эрбэ.

СССР-эй спортын мастер, жонглер Владимир Зайчук, эдгээд түрээш амитад, шүүбүдөө, оксолол, нохойнуудые мүн сүлбэхэе, попусай шүүбүүдье хурганан Елена Пав-

ицко, аварай гимнастнууд Татьяна Вакарина, Ольга Толмачева гэсидэ халуун алсыа тамахан ороо бүр, шаабар, шаруулаа. Мүн жонглер Василий Манжарин, иллюзионист Владимир Купрея гэсидэ олоной нохойл татаба. «Движение» гэгэн дуу-хүмээшэй ансамбль ирцүү аялажа, сүлбэрагадые баясуулаа.

Циркын артистар районий бүхы клуб, советой байшануудаар абаха юм.

В. БОРИСОВ.

МАЛШАДАЙ ДУНДА ХҮНДЭТЭЙ

Д. Д. Тогочиев үдэр бүр аян замдаа гарадаг. Илангага малшадай холын байрнуудта сэг үргэлжэ хүрдэг. Тийн эдэе хоолой, эд бараанай зүйл худалдажа, хэрэглэмжэнье хангадаг юм.

Дүй дуршал эхэтэй жоолоон-наймаалагшатай сүг Сэлэнгийн совхозтой ахалгаша хониншон Ш. В. Очиргарвай-да хүрөө нэмди. Малшад хүндэтэ айшанаа баяртайгаар угтан абаад, хэрэгтэй эд бараагаа худалдан абаа.

— Бидэнэр Даша Дондуконий Тогочиевта баярые хүргэнэбди. Ургэн хэрэгтэй эд бараа асархахаа гадна,

захиһан захилысмай тусхай дэбтэр соо бэлэжэ абаад, заагагүй дүүргэжэ оролдодог. Үнөрһон жэлдэ ганса манай бүлхнхид тус автолганаха 900 түхэрнэй эд бараа худалдан абаа, — гэжэ Ширини Будасвин Очиргар хөөрһөн.

Ороо, Нойсон нютагуудта автолгонуудай хүдэлмэридэ мүн лэ онсо анхарал хандуулагдана. Автомагазинуудай наймаалагшад В. Д. Батусев, Д. Д. Банисева гэгшэд оролдосото ажалаараа малшадай дунда хүндтэй болонхой.

Р. БАЛДАНОВ.
Сэлэнгийн район.

Бразили Латин Америкийн эгэн эхэше, байгалингаа баялгаршые суутай орон юм. Гүүлэй жэлүүдтэ промышленность ба хүдөө ажахын яһала амжалтатгай гаржэжэ байна гэдэ мэргэжэлтэд тэмдэглэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сеара гэжэ гүтадай миниселл Форталеза хотын нэгэ үйлэс харуулагдана. Мүнөө үеын олон дабхар гэрнүүд эндэ хуушанай барилгануудтай эргэлэн болоно.

ТАСС ай фотохронико.

ЭЗБЭСГЭТЭ ЯБУУЛГАНУУД ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЭГДЭЭЭР

БЕИРУТ. Израиль болон Ливанай сепаратистнууд оройн Урда хубин нютагуудта зэбсэгтэ ябуулгануудаа үргэлжэлүүлжэ байһаар. Долоон хоногой туршада эндэхи элдэб нуурин тохонуудые эхэ буугаар буудана.

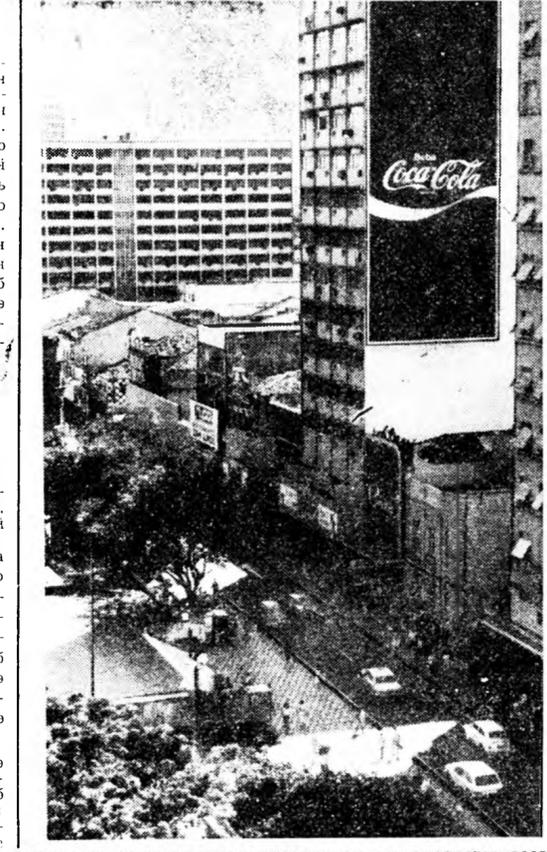
Урда Ливанай районудта Израилин сэрэгшэдэй харата ябуулгануудаа улам үргэлжэжэ байһанаань уламжалан, орон доторхи байдал хүшэр хүндэ болоо. Ливанай премьер-министр С. Хосе болон ООП-ой гүйсэхэхэ комитетэй түрүүлэгшэ Я. Арафат түрүүтэй Палестиний делегацин хоорондо болоһон хөөрэлдөөнүүдэн үедэ энэ асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

Ливанай урда хубида нүүдэллэжэ ябуулгануудаа үргэлжэхэдөө, Израиль орон доторхи байдалые туримшуулаха талаар шэлгүүлэгдэнэ бүхы хүсэлт оролдононуудые буруу нүргэхэ гэгээ уулзалгада хаббаадагшад тэмдэглээ.

К. ВАЛЬДХАЙМАЙ МЭДҮҮЛГЭ

НЬЮ-ЙОРК. Булмтаран эзэмдэһэн араб газар нютагуудые дарлан мүлжэхые Тель-Авиваи эрмэлзэжэ байһыень, тусхайлбал, Эль-Халиль (Хеброн) гэжэ араб хотын газар дайда дээрэ сэргэй тухал шэнжэтэй шэнэ нуурин тохонуудые байгуулаха тухай Израилин нахан абалан шиндхэбэриин Нөгэдэмэл Нацинуудай Организация эрид буруушаана. Иимэ шиндхэбэри абалан наань уламжалан, гүнзэгы сэдхэллээ Ланагаа зобожо байһанаа ООН-ой Генерална секретарь К. Вальдхайм

мэдүүлэ. Иимэ алхам «Женевэдэхи IV конвенци болон ООН-ой хэдэ хэдэн тогтоолнуудые сэхэ хазгайруулан ябадал» болоно гэжэ К. Вальдхаймай мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Тэрэнй тусхай түлөөлөгшэ энэ мэдүүлгынь ООН-ой штаб-байшан соо соносхон уншаһан байгаа. Израилин правительствен шиндхэбэри «Дутын Зүүн зүгтэ бата бэхи, үнэн зүб эб найрамдал хангаха хэрэгтэ ехэ наад тойбо татана» гэжэ тэрэн дотор тэмдэглэгдэнэ.

КАРТЕРАЙ ЗАХИРАЛТААР

РНМ. США-гай президент Картер болон Израилин премьер-министр Бегинэй сэхэ заабари захиралтаар Египедэй президент Садат урдын шахые орон нютагтаа байлгахые зүбшөөһөн байна гэдэ Иранай шажанай мэдээжэ ажал ябуулаша аятолла Хальхали эндэ тогтоходоо мэдүүлэ. Египедэй прези-

дентын нимэ шиндхэбэриин бидэ эрид буруушаанабди, энэндэнь зохино харюу гэмхэбди гэжэ Хальхали тэмдэглэе. Сададай шэнэ гэмтэ ябуулгые Египедэй арад буруушааха байха гэгдэ мүн лэ найданабди.

Иран арадта ба үгтэй ядуу байдалтай бүхы арадуудта урдын шах гэмтэ-

ниинь болоно. Тиммээ тэрэ саазадуулагдаха ёһотой гэжэ аятолла тэмдэглээ.

Тегеранда барисаанда абтахан американчууд тухай асуудалда тогтожо хэлэхэдэ, эдэнэй хуфи заяан президент Картерай мэдээлэ байгаа гэдэ аятолла Хальхали мэдүүлэ. Тагнуул хэлгэдэ гэм зэмтэй американ барисаанда абтахан американчууд сүүдтэ үгтэжэ, гэмэ амсаха сэргэтэй гэжэ тэрэ хэлээ.

ПАКИСТАНАЙ-ХИТАДАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

ИСЛАМАБАД. Хитадай зүгөө Пакистанда сэргэй туһаламжа үзүүлгы саашадан үргэдэхэ тухай Пакистанай-Хитадай хөөрэлдөөндэ эндэ дүүрбэ. АПП агентствен мэдээсэхэнэй ёһоор, хөөрэлдөөнүүдэй үедэ Пакистантай президент генерал Зия-Уль-Хак — Пакистанай, зургаан үдөрөөр эндэ ерээд байхан сэргэй дээдэ тушаалтадай

делегацин толгойлогшо, НОАК-гай сэргэй-политическэ академин начальни Сюо Кэ Хитадай делегацине толгойлон байгаа.

Хитадай зүгөө сэргэй хэрэгсэлүүдые, буу зэбсэгүүдые Пакистанда худалдалгы ехэхэдэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэ гэгдэ шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ. Энэ хөөрэлдөөн Афганистан-

дахы байдалые улам түбэг бэрхшээлдэ оруулаха, Афганистанай Демократическа Республикада эсэргүүтээр шэлгүүлэгдэһэн Гүйдхэлтэ ябуулгануудые үргэдэхэ урлалтайгаар үнэгэрэ. Мүнөө болотор Хитад 2 миллиард долларой сэргэй ба экономика туһаламжа Пакистанда үзүүлэн байгаа.

«УЛАСХООРОНДЫН ОЛИМПИСКЭ СПОРТЛОГОЙ» ТИРАЖ

«Уласхоорондын олимпийскэ спортлоготой» мартын 19-д Берлиндэ үнэгэрэгдэн 7-дохи тираж. «49-ноо 6-өн тааха спортлото» — 39, 29, 5, 23, 18, 20, 89895 гэгэн тоотойгоор дүүргэгдэн номертой биле-дүү 1980 ондо Олимпиадада ошохо аяншадтын нүткөөнуудые шүүһэн байна.

«Уласхоорондын олимпийскэ спортлоготой» ээлжээтэ 8-дахы тираж майң 21-дэ Москвада үнэгэрэгдэхэ.

«СПОРТЛОТОНУДАЙ ТИРАЖАН ДУНГУУД» «Спортлотонуудай» мартын 15-да үнэгэрэгдэн 11-дхи тиражай дунгуудые Спортнива лотерейн главиа управлени соголо.

«49-ноо 6-өн тааха спортлото». 1-дхи шүүбэри: Зургаа ба табан-ногэ номернуудые нэгшье хун таагагүй. Табан номер тааһан хүнүүд (8 картонка) — 7.685 түхэри, дүрбэн-ногэ номер тааһад (36 картонка) — 103 түхэри, дүрбэн номер тааһан хүнүүд (783 картонка) — 78 түхэри, гурбан номер тааһад (20291 картонка) — 4 түхэри абаха.

2-дохи шүүбэри: Зургаа ба табан-ногэ номернуудые хэшые таагагүй. Табан номер тааһад (7 картонка) — 4.159 түхэри, дүрбэн-ногэ номер тааһан хүнүүд (33 картонка) — 81 түхэри, дүрбэн номер тааһад (539 картонка) — 59 түхэри, гурбан номер тааһан хүнүүд (11636 картонка) 3 түхэри абаха болоно.

«36-ноо 3-өн тааха спортлото». 1-дхи шүүбэри: Табан номер хэшые таагагүй. Дүрбэн номер тааһад (560 картонка) — 356 түхэри, гурбан номер тааһан хүнүүд (22784 картонка) 8 түхэри абаха.

2-дохи шүүбэри: Табан номер тааһан хүнүүд (13 картонка) — 59.49 түхэри, дүрбэн номер тааһад (1967 картонка) — 5.9 түхэри, гурбан номер тааһан хүнүүд (17141 картонка) 4 түхэри абаха байна.

«Спортлотонуудай» 11-дхи тиражай шүүбэринүүд мартын 26-һаа апрелин 26 болотор түлэгдэхэ. (ТАСС).

СЭНХИР ЭКРАН

НӨГЭДЭХИ ПРОГРАММА Москва. 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00 — «Время». 8.40 — «Приключения медвежонка Ниды» — хубиудтэ зориулагдахан фильм. (7, 8, 9-дохи сериүүд). 9.35 — Г. Клау. «Кот в сапогах» — Евг. Вахтанговай нэрэмжитэ гурнай академическэ театрай фильм-аукт. 11.35 — Шэнэ һонин. 13.55 — Дамжуулгын программа. 14.00 — Шэнэ һонин. 14.20 — «Табан жэлье дабагшад», «Ленинградыхидай холын хараата түсэб ба хэрэгүүд» — телевизи-

онно барилтата фильм. 15.25 — «Алые погоны» — телевизионно уран найханай фильм. (3-дахы сери). 16.30 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». 17.00 — «Ардан долоон наһанда». «10 «а» класс, авар мэдид». 17.45 — «Приключения капитана Врунгеля» — телевизионно олон серитэй мультфильм. (7, 8, 9-дахы сериүүд). 18.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 18.30 — «Ажалай алдар солын Улаан түг үргэн ябагшад». 18.45 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Спартак» — «Динамо» (М). 20.30 — «Время».

Улаан-Удэ. 21.05 — «БАМ-ай ороод». (2-дохи дамжуулга). 21.35 — «Байгал» — программа. 22.05 — «Наран тээ-

ПРАВДА БҮРЯТИИ

Нөгэдэхи хууданада. «Арадай депутадуудай үндэр зорилгонууд» — РСФСР-эй Верховно Советэй нөгэдэхи сессийн материалнууд. «РСФСР-эй Верховно Советэй Тогтоол» — РСФСР-эй Верховно Советеде Кунгаха тухай. «Республиканын хүн зонинэ транспорт харгалган хангалга ба тэрэниие саашадан найжаруулаха хэмжээндэ тушаа» гэгэн Бурядай Автономно Совет Социальн Республиканын Верховно Советэй Тогтоол. СССР-эй Оборон министр приказ.

Хоёрдохи хууданада. «Республиканын хүн зонинэ транспорт харгалга ба тэрэниие саашадан найжаруулаха хэмжээндэ тушаа» гэгэн Бурядай Автономно Совет Социальн Республиканын Верховно Советэй Тогтоол. СССР-эй Оборон министр приказ.

руулаха хэмжээндэ тухай» гэгэн Бурядай Автономно Совет Социальн Республиканын Верховно Советэй Тогтоол тухай. «Хойноноор хүн түрэгтэйгү» — С. Бухавай статья. (Түгсэхэлнэй 3-дахы хууданада). «Манай баштаг мөрөөр». «Зайабарилтаар — шалгалта барина» — С. Андрусевичын статья. «Нютаг нютагай нонин». «Турал орон доторнай» — суглуулбар.

Гурбадахы хууданада. «Мүнөөдэр — театрай уласхоорондын үдэр» — материалнуудай суглуулбар. «Бүмбэрсэг дэлхэйн нонин» — хилин саанаха ТАСС-ай корреспондентүүдэй эльгэһэн мэдээсэлүүд.

Дүрбэдэхи хууданада. «Соблой Гониной дээжэ». «Апрель соо футбол эхил-